

SLOVENSKE

ČBELA,

berilo za obudo in omiko
slovenskega duha.

Po pošti po-
slan velja za
celo leto 2 fl.
40 kr. za pol
leta 1 fl. 20
kr. srebra Na-
ročbino pri-
jemlje zalo-
žnik.

List. 1.

U Celju 3. Prosinca

1850.

Kakor drobna čbelica o spomladanskih dneh od ranega jutra do poznega mraka po cvetnih lokah od cveta do cveta neutrudna se preseda, in iz vsake slahno roso poserče, da iz nje, kakor njene soderjavljanke, najtečnejši živež za se, in za celo svojo čbelno družavo, pripravlja: tako si je slovenska čbela izredno in težko nalogo izvolila po vsih slovenskih krajih pobirati, kar je koristnega, lepega in ugodnega, in svoje predele s zdravem živežom za vse Slovence napolnovati.

Slovenska čbela bo toraj u svoje predele nabirala, čedne pesme, kratke in podučivne pravlice in pripovedi, popise posebno pomnenja vrednih prigodba in oseb iz slovenske dogodivšine, slovstvene razjasnenja in kar slovensko jezikoslovje sploh zadeva, šolske reči in vse, kar požlahnenje človeškega duha podpira.

Sploh bo slovenski čbeli Horacova izreka: „Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,“ neprestopno ravnilo.

Pa slovenska čbela bi ob svoji lastni moči svojo veliko in imenitno nalogo le slabo opravljala; zato se ona priporoča vsim rodoljubim, da bi jo s deli svojega uma blagovoljno podpirati in ji povoljni pristop pri vsih svojih rojakih pripraviti hotli.

Domovina.

Ni brez slasti na svet' kraja,
 Kjerkol je človeka sled,
 Zlato sonce kod zahaja,
 Kod veselo slis' se pet'.
 Domovina pa nam prava
 Si le ena, bodi zdrava!

Res ne manjka tudi sreče
 Za gorami tam ljudem;
 Res mladenča čudno vleče
 Daljnem stranskem prot krajem;
 Domovina pa nam prava
 Si le ena, bodi zdrava!

Tud za morjem vince zóri,
 In zlati se žitni klas;
 Tudi tamkaj grom se óri
 Iz oblakov, kak pri nas.
 Domovina pa nam prava
 Si le ena, bodi zdrava!

Tud na oni sveta strani
 V mestih vseh ino vaséh,
 Lže vsaki v svojem stani
 Svoj'ga truda željni speh.
 Domovina pa nam prava
 Si le ena, bodi zdrava!

Vsaki kraj' ma svoje cvetje,
 Vsaki kraj' ma svoj pelin;
 Vse povsod je jok in petje
 V svoji lastni domovin'.
 Domovina pa nam prava
 Si le ena, bodi zdrava!

Pa doma je vse naj bolje,
 To spričuje nam rad vsak:
 Slajše vino, lepše polje,
 Dni jasnejši, zdravši zrak.
 Domovina zato prava,
 Ti nam bodi večno zdrava.

Jaroslav.

Poleg kraljodvorskega rokopisa.

Dolgo že so severni Slavjani vse blagosti ljubelega mira uživali, kar se naenkrat v izhodu stemni in strašen vihar vzdigne proti zahodu zastran mlade hčere Tatar - Kana Kublai-a. Željna u zahodu keršanske kraje poznavati, se sprema njegova hčer v družbi 10 mladenčev in dveh devic na pot, kamur sonce zahaja. V svoji družbi, jezdeč na beštem konju, je bila v svojim bogatim, s suhim zlatom pretkanim oblačilu, na katerem so se, kakor tudi u njenih lasih najdražji biseri in žlahni kamenčiči veličastno lesketali, sama juternemu soncu podobna, kadar se iz na gor vzdiguje. Glas o tej veličastni in bogati prihodnici se kmalo po keršanskem zahodu raznese, in ni manjkalo lakomnih in brezvestnih lupčev (Räuber), ki so po šumah na Nemškem jo zalezovali, jo ujeli in umorili.

Kublai Tatar - Kan zve nesrečo svoje ljublene hčere, zbira silne vojske po svojih široko razlečenih kraljestvih, in jih vodi sovražno proti zahodu. Keršanski poglavarji slišati, da se Kan njihovem pokrajinam približuje, sbirejo svoje vojske, se sdružijo proti občemu sovražniku, in ga pričakajo na neki veliki ravnini.

Kublai, željen zvediti konec prihodnega boja, skliče svoje veštake (Zauberer), zvezdoglede in vedeže. Ti sbrani se razstopijo na dva kraja, ter krog

naredijo, u katerega černo, na dvoje razklano položijo. Ena stranica te šibe je pomenila Kublaieva, druga kersanske poglavarje. Nad temi stranicami slovesno prepevaje svoje stare prigovore in izreke, jih zgrabijo in se vojskujejo s njimi med sabo. Kublaieva stranica je premogla stranico kersauskeih poglavarjev. Tatari to viditi se razveselijo, zasedejo konje in se postavijo u bojne verste.

Kristjani, na svoje obilno število se nespametno zanašaje, planejo na sovražnika. Strašno vojskovanje se med obema uname. Narpred menjavajo strupne strele med sabo, po tem če dalje bliže stopajo, ter se s kopjem (Spiess) prebadajo in s mečami sekajo. Obe vojske se tako čversto deržijo, da se nobena nobeni za stopinjo ne vmekne; vendar bi skoro kersanska vojska Tatare bila premogla, ko bi veštaki s razklanoj šibo ne bili pristopili. Tatari, to šibo zagledati, se zaženejo še enkrat strašneje na kerstjane, ter jih razpodijo, ko plaho zverino. S najlepšemi kacigami (Helm) in škiti je bilo bojiše posijano. Nekaj knezov kerstjanskih je pod kopiti svojih splašenih konjov izdahnilo, nekaj jih je sovražna roka pobila, in nekaj se jih je samo od sebe podalo u oblast sovražnika. Tako so Tatari postali gospodje u kersanskeih deržavah.

Žalosten konec tega nesrečnega boja se je kmalo po vsih kersanskih deržavah razznanił; na kar se kerstjani pale orožajo proti Tatarom. Štir posebno silne vojske so ravno začele boj s divjemi Tatari, alj ti se naglo na desno krilo krenejo, in tulijo in hrujejo strašno, kakor černi, hudourni oblaki, ki se grozijo bohotne (uppig) setve po polji zatreti. Ogri se scer na desnem krilu naglo sdružijo, in se njim hrabro upirajo, alj zaslonj je bilo vse prizadetje. Tatari so, na gosto sdruženi, njih verste prederli, in se razbojniško po deželi razširali.

Kristjani u toliki nesreči plahi, in u sercu pobiti, se obernejo k Bogu s prošnjami, da bi jim pomagal

...ega sovražnike pregnati. Na to se sopet sprime-
 alj prvi, ko drugi boj je bil za kerstjane ne-
 rešen. Polska dežela je že bila u oblasti Tatarov,
 ki so ravno paleč in ubijaje spred sebe že blizo
 Holomuca priderli.

V toliki strašni stiski se kerstjani sopet lotijo
 Tatarov in se dva dni s njimi bijejo, brez da bi se
 zmaga na edno, alj drugo stran nagnila. Pa kakor
 jesenski čas sivi mrak če dalje černeji prihaja, ta-
 ko so Tatarski čopori (Horden) pred očmi od vseh
 krajev rastli in se množili. V sredi teh čoporov, ki
 so se razgrinjali, ko dereče povodje po široki plan-
 javi, se giblje in vnikava keršanska vojska, kakor
 lahki čolnč na izburkanem morju, in se trudi na vso
 moč verh „Hostainov“ doseči. Tako se imenuje ne-
 ki brežič blizo Holomuca, na katerem je bila cer-
 kvica milostue matere božje.

„Bratje kviški na hribič!“ upije Vneslav in ma-
 ha visoko po zraku s svojo bandero. U vsih se so-
 pet serčnost vname; stopijo tedaj vkup, in planejo
 na goso izverstani na Tatаре. Kakor plam, ki iz-
 pod zemlje kviški smukne, so se izvinili premogo-
 čnemu sovražniku umaknivši se na sveto goričico.
 Tukaj se na gornjem kraju blizo verha vojaki u ši-
 roke verste razpeltajo, na spodnjem pak se na tesno
 sgostijo, da so bili, kakor po zagozdi, naverstani.
 Svojo desno in levo stran so branili s svojimi škiti.
 Vsaki u zadnjih verstah stoječi, je naslanjal svoje
 kopje na ramo svojega sprednika. Cele oblake zao-
 štrjenih strel so spudili in spuščali na Tatаре, dokler
 je noč Zemljo in nebo u černo odejo zavila, in sov-
 račnika sovražniku sknila. In to noč so kristjani na
 hribiču s obsipom in s dragoj (Graben) se opasali.

Ko dan zasvita se vzdigne vsa vojska sovračni-
 kov, obstopi serdita celi hribič, in se razgerne ne-
 presežno široko po celi ravnini. Vse živo je beštreh

konjov, in okol Kanovega šotora stermijo na nasajene glave kerstjanov.

Gosto naverstani Tataři se tišijo vsi proti kot šanski vojski, se spenjajo proti verhu s strašnem tulenjem in hrupom, katerega jim gore in doline ravno tako strašno odvrčajo. Na obkoku jih čakajo kerstjani; s zaupanjem na pomoč matere božje, kateri so se priporočili napnejo svoje loke (Bogen), naperijo svoje orožje, in ko bi trenil, odženejo divje Tatare. To razkači divje sinove, in serdito bošijo Kanove oči izpod temnih obervi. Na tri kupe se razdelijo, in na treh krajeh naletavljajo proti verhu. Kerstjani posekajo 20 debelih in velikih dreves in njih stebila na verh obsipa navalijo. Ko so Tataři s divjem razgetanjem na obsip naletavati začeli, in so ga že močno oškodvali bili, zavalijo kerstjani vse debla mahoma iz obsipa na Tatare, katerih je mnogo pod njimi, ko červi, smlinčenih obležalo, vender je kervavi boj še le terda noč ustavila.

Konec pride.

Nočni lovec.

Slovenska pripoved.

U samotnih krajeh, kjer ponočno, mertvaško tihoto samo nočne ptice, čuki in sove pošastno prečukajo in preukajo, zbudi včasih pobožnega kmeta in sladkega spanja neko neznano šumenje in pokanje po njegovim gaju. Med tem šumenjem in pokanjem razloči on na tenko lajanje lovskih psov in hukanje lovcov. Tako pregnano spanje se kmetu za tisto noč več ne poverne. Komaj dočaka belega dneva, da svojem pripoveda, kako je nočni lovec svojo peklenško, lovsko igro u njegovem gaju preteklo noč imel; da je spet sedem let preteklo, kar se je zadni krat v njegovim gaju taka godila.

Pripoveda se namreč, da je nekdanj nekemu lovcu lovska sreča tako slabo stregla, da nikdar ni zveri zadel, po kateri je strelal. Slišal pa je povedati, da

se puška nikdar več nezlaže, s kateroj se u znamenje križanega izveličarja ustreli. Za posiliti lovsko srečo, ustreli v tako znamenje. Strašno se pok njegovega strela razlega, pa še strašneje mu besede na ušesa gromijo, ki jih iz križa govoriti sliši: Za tvojo grehoto je peklenski brezen prelehka pokora, pa moja milost je večja od tvojega grešnega dela; zatoraj boš za naprej do sodnega dneva po celim svetu noč in dan zveri strelal in lovil; to ti je za pokoro, po kateri ti bo duša rešena.

Po tej obsodi, pravijo Slovenci, obhaja nočni lovec celi svet, in pride vsako sedmo leto ravno na tisto mesto, kjer je sedem let popred bil.

Goreča domišljivost priprostega kmeta, ga je videla kakor človeško senco, katero majhni črni psički s gorečimi jeziki spremljajo. Drugi pravijo, da so ga vidili kakor lovca v zelini sukni s rudečoj kapoj na glavi.

Pravijo, da nočni lovec nobenemu kaj žalega ne stori, drugač ko bi ga dražil.

Ko bi se vender tudi med Slovenci kdo znajšel, kateri bi to pripoved za podlago kekega večega dela uzeti hotel — vender ne tako, kakor je Francoz Henrik Sue, na skoro enako, kratko pripoved od večnega Juda, svoje strupno delo nasnoval.

Ker Stari vedež danas nobenega posluha ni dobil, se zglasimo

Novi vedež^{o)}, da nas naša najvišja vlada u jeziku iskreje sdružiti boče, ko si mnogi misli.

To spričuje med drugim pismeno posvetvanje visokega c. k. ministerstva prosvete s prečastnem gospodom Antonom Slomšekom, knezo - škofom La-

^{o)} Stari in novi vedež bota u slovenski čbeli po priložnosti kratko spominjala resnične, stare in nove, pomenja vredne prigodbe.

vantiaskem za stran slovenskih šolskih bukvic. Da se tega naj boljemu spehu nadati imamo, bi bilo odvisno dokazavati. Uredjenje šolskega katekisma za vas Slovence so ravno blagospominjeni gospod knežsko-preuzeli, in berž ko ne, da bo tudi slovenska čitanka ravno tistega uredjenja se razveselila.

Ilirski (jugoslavenski) jezik bodo vendar le tudi Slovenci t. j. uradniki na Slovenskem morali znati, ker naši bratje in sosedi Hervati zadobljeno pravico ravnopravnosti u djanju skažujejo, ter našem uradom ilirski dopišujejo.

Uradniki brežkega okrožja so se prijemanju takih dopisov od zagrebskih uradov upirali, in so jih brez rešenja (Erledigung) s odpisom nazaj pošiljali, da brežki uradniki le u nemškem jeziku opremljajo. Zagrebski uradi so se čez to ravnanje višji oblasti u Gradcu pritožili, in brez dvouma bodo morali naši uradi take službene dopise prijemati, kar to ravnopravnost terja.

Slovenske govorice in prigovori. Duša se mu je prisušila; bo k sodnemu dnevutrobil, er kann nicht sterben. Izgovor je dober, ko bi bil iz bezga. Naj me koklja piči, če —, hoc mich der Gukuk, wenn—. Svojo sol lizati, v o n seinem Schweisse leben. Ina razsušeno vest, hat ein lockeres Gewissen. Čakaj, naj se beseda vbere-vleti-vteče, warte, dass ich zu Athem komme. Ni vse maslo, kar je žolto, es ist nicht alles Gold, was glänzet. Prijatelji u sili, ko voda urešeti. Koga na smodišu pustiti, einen in der Verlegenheit sitzen lassen. Kam če solza, ko pod oko? es ist das eiserne Muss. S rešetom vodo zajemati, fruchtlose Arbeit unternehmen.

Odgovorni urednik J. Drobnič. Natiskar in založnik J. K. Jeretin.